

Akt komunikacji i funkcje tekstu

nadawca, odbiorca, kod, kontekst; funkcje: informatywna, ekspresywna, impresywna, poetycka

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa **A**Suma: **14 pkt**Czas: **15 min**

5 zadań · 14 punktów · 15 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)**OTWARTE**

Przeczytaj opis sytuacji. Nazwij element aktu komunikacji (nadawca, odbiorca, komunikat, kod, kontakt, kontekst).

Nauczycielka pisze kredą na tablicy: „Jutro sprawdzian z romantyzmu”. Uczniowie przepisują zdanie do zeszytów.

1. nauczycielka — _____
2. tablica i kreda, pismo — _____
3. zdanie o jutrzejszym sprawdzianie — _____
4. uczniowie — _____

Odpowiedź: 1. nadawca; 2. kontakt; 3. komunikat; 4. odbiorca**Rozwiązanie:** Nadawca — kto mówi; odbiorca — do kogo; komunikat — co; kod — jakim językiem; kontakt — jakim kanałem; kontekst — w jakiej sytuacji.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–4)**OTWARTE**

Rozpoznaj dominującą funkcję wypowiedzi. Zakreśl nazwę.

1. „Okropnie się boję tego egzaminu...” — **ekspresywna / informatywna / poetycka**
2. „Mgła srebrna przysiadła na łąkach jak szal zgubiony przez noc.” — **ekspresywna / informatywna / poetycka**
3. „Zamknij, proszę, okno.” — **ekspresywna / impresywna / informatywna**
4. „Biblioteka jest czynna od poniedziałku do piątku.” — **informatywna / impresywna / ekspresywna**

Odpowiedź: 1. ekspresywna; 2. poetycka; 3. impresywna; 4. informatywna**Rozwiązanie:** Informatywna — przekazuje wiadomości; ekspresywna — wyraża uczucia nadawcy; impresywna (w tym perswazyjna) — nakłania odbiorcę; poetycka — zwraca uwagę na formę.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Który przykład jest oznaką (symptomem), a nie znakiem umownym?

- A. gwizdek sędziego na boisku
B. czerwone światło na skrzyżowaniu
C. dym unoszący się nad lasem
D. biało-czerwona flaga

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Oznaka (symptom) to zjawisko naturalnie związane z przyczyną — nikt go nie nadaje celowo.

Błędne odpowiedzi: pozostałe przykłady to znaki umowne, nadawane celowo.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Wpisz pojęcie, które opisano.

1. _____ — nakłanianie odbiorcy do określonego działania lub postawy
2. _____ — wyrażanie uczuć i stanów nadawcy
3. _____ — ten, kto tworzy i przekazuje komunikat

Odpowiedź: 1. funkcja impresywna; 2. funkcja ekspresywna; 3. nadawca

Rozwiązanie: Składniki aktu komunikacji i funkcje tekstu wg podstawy (II.3.2–3).

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3

Określ dominującą funkcję tekstu i uzasadnij odpowiedź, wskazując środki językowe.

„Nie czekaj do jutra! Zapisz się na kurs już dziś, a pierwsze zajęcia dostaniesz gratis!”

Odpowiedź: Funkcja: impresywna (perswazyjna). Tekst nakłania odbiorcę do działania: tryb rozkazujący („nie czekaj”, „zapisz się”), wykrzyknienia, obietnica korzyści.

Rozwiązanie: 1 pkt — nazwa funkcji; 1 pkt — uzasadnienie oparte na języku tekstu (np. tryb rozkazujący, wykrzyknienia, słownictwo).

Punktacja:

1. 1 pkt — poprawna funkcja dominująca
2. 1 pkt — uzasadnienie oparte na środkach językowych

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (14 pkt)

14–13 pkt: bardzo dobry · 12–11 pkt: dobry · 10–8 pkt: dostateczny · 7–6 pkt: dopuszczający · 5–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.